

Nybro kommun
kommun@nybro.se

Rektorn vid Västerängsskolan
malin.westergren@nybro.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Västerängsskolan
i Nybro kommun

Tillsyn i Västerängsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nybro kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Västerängsskolan besöktes av Skolinspektionen den 11 oktober 2012.

Fakta om skolan

Västerängsskolan är belägen i de centrala delarna av Nybro. På skolenheten går 75 barn och elever fördelade på en förskoleklass och en klass i varje årskurs 1–3. Personalen ingår i ett arbetslag och skolenheten leds av en rektor.

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens sammanställningar gällande kunskapsresultaten för årskurs 3. Resultaten i matematik har förbättrats under de tre senaste åren och vårterminen 2012 nådde samtliga elever kunskapskraven. Sammantaget visar tillsynen att i stort sett samtliga elever i årskurs tre nådde kunskapskraven i alla ämnen vårterminen 2012. I ämnena svenska och musik var det någon enstaka elev som inte klarade att nå upp till kunskapskraven.

Helhetsbedömning

Västerängsskolan bedriver en verksamhet som i flera avseenden uppfyller de krav som författningarna ställer. Det finns en tydlig samverkan mellan lärare där de nationella målen och kunskapskraven är i fokus. Rektorn och personal vid Västerängsskolan är väl insatta i de styrdokument som gäller för verksamheten.

Utbildningen utgår från och är inriktad på målen och kunskapskraven i läroplanen och utifrån dessa har skolenheten tagit fram gemensamma lokala pedagogiska planeringar. När det gäller kunskapsbedömning saknar dock lärare underlag för att kunna göra en bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i läroplanen i alla ämnen. Detta får till följd att omdömena i den skriftliga individuella utvecklingsplanen inte alltid utformats som en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

Skolan identifierar och utreder elever som har behov av särskilt stöd. Samråd sker dock inte alltid med elevhälsan innan ett åtgärdsprogram utarbetas, trots att rektor bedömt att det ska göras. Vidare har skolans åtgärdsprogram inte utformats som ett beslut. Även innehållet i åtgärdsprogrammen måste förbättras.

Enligt skolans lärare varierar arbetsron i samband med undervisning mellan olika dagar och klasser. Lärarna arbetar kontinuerligt med att skapa en god studiero för eleverna. I vissa fall har lärare använt sig av disciplinära åtgärder utan att dokumentera detta enligt författningarnas krav. Skolenheten arbetar aktivt för att motverka kränkande behandling och att alla elever ska känna sig trygga. I de fall det uppstår en situation där en elev känner sig kränkt eller otrygg vidtar skolan de åtgärder som behövs för att komma till rätta med situationen. Detta bekräftas även av Skolinspektionens enkät till

vårdnadshavare där en hög andel uppgett att "de vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt".

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nybro kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Säkerställa att disciplinära åtgärder dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse av föregående års insatser samt rutiner för personalens och rektorns anmälnings-skyldighet gällande kränkande behandling.

Motivering

Dokumentation av disciplinära åtgärder

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av skollagen framgår att en lärare i grundskolan får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren. Vidare framgår att denna disciplinära åtgärd ska dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Av intervjuer med rektorn och personal framgår att beslut om att visa ut en elev från en lektion sker i mycket begränsad omfattning. Det finns dock lärare som har använt sig av denna disciplinära åtgärd och som gett exempel på att dokumentationen sker i lärarens egen anteckningsbok. Av intervjuer framgår vidare att skolenheten inte har utarbetat rutiner för hur disciplinära åtgärder ska dokumenteras.

Dokumentation av disciplinära åtgärder utgör ett stöd i arbetet med att tillförsäkra elever trygghet och studiero. Det är bland annat ett underlag för att kunna sätta in stödåtgärder samt även ge berörda parter en möjlighet till insyn. Att läraren enbart dokumenterar i sin egen anteckningsbok är inte tillräckligt. Mot bakgrund av vad som framkommit vid tillsynen bedömer Skolinspektionen att rektorn vid Västerängsskolan måste se till att dokumentationen av disciplinära åtgärder vid skolan sker på ett lämpligt och användbart sätt.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever har en trygg skolmiljö. Som en del i detta arbete framgår av skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vidare framgår av skollagen att all personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla till huvudmannen. Av skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår bland annat att för att kunna bedriva ett systematiskt arbete mot kränkande behandling är det lämpligt att de rutiner som behövs finns samlade i planen.

Västerängsskolan har en plan mot kränkande behandling som till stora delar uppfyller författningarnas krav. Planen saknar dock en redogörelse för hur föregående års insatser genomförts samt innehåller inte några rutiner för personalens och rektorns anmälningsskyldighet. Dessa rutiner finns inte heller angivna någon annanstans. Däremot är samtliga väl medvetna om sin skyldighet att anmäla till rektorn respektive huvudmannen och gör också detta.

Sammantaget måste rektorn säkerställa att planen mot kränkande behandling innehåller en redogörelse av hur föregående års insatser genomförts samt att rutiner för personalens och rektors anmälningsskyldighet finns dokumenterade, lämpligen i Västerängsskolans plan mot kränkande behandling.

Författning

5 kap. 7 och 25 §§ skollagen

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att samråd sker med elevhälsan innan ett åtgärdsprogram utarbetas, om det inte är uppenbart obehövt.
- Säkerställa att det av åtgärdsprogrammet framgår hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Säkerställa att beslut om åtgärdsprogram fattas i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att det i dessa fall ska utarbetas ett åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

Vidare framgår av skollagen att åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn kan överlåta denna beslutanderätt, förutom i de fall stödet innebär särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning eller anpassad studiegång. Åtgärdsprogrammet är det formella beslutet och det är detta som ska skrivas under av behörig beslutsfattare samt innehålla en tydlig information om möjligheten att överklaga beslutet.

Det framgår också av skollagen att innan ett åtgärdsprogram utarbetas ska rektorn, om det inte är uppenbart obehövt, samråda med elevhälsan.

Västerängsskolan har regelbundna möten med elevhälsan en gång varje månad, och därutöver kan rektorn rådfråga vid behov. Av intervju med rektorn framgår att det har utarbetats åtgärdsprogram utan att samråda med elevhälsan har skett, trots att det inte varit uppenbart obehövt. Enligt rektor inträffar detta på grund av de rutiner som följs i arbetet med särskilt stöd.

På skolenheten utarbetas åtgärdsprogram för de elever som ska ges särskilt stöd. Huvudsakligen ges stödet i ämnena svenska och matematik. Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram som utarbetats. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som beslut och de är inte heller underskrivna av beslutsfattaren. I samtliga åtgärdsprogram framgår inte heller information om att beslutet kan överklagas eller inom vilken tid vårdnadshavaren kan överklaga. Det finns inte heller alltid en tydlig koppling mellan elevens behov och föreslagna åtgärder. Åtgärdsprogrammen saknar också information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogram fattas.

Sammantaget måste rektorn se till att samråd sker med elevhälsan när detta behövs. Rektor måste också se till att åtgärdsprogrammet utformas som beslut och att det skrivs under av beslutsfattaren samt att det framgår tydligt hur det kan överklagas. Av åtgärdsprogrammet ska även framgå hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nybro kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att lärarna har underlag för att bedöma elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i alla ämnen.
- Säkerställa att lärarna bedömer elevernas kunskapsutveckling utifrån kunskapskraven i alla ämnen.
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i.

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Av skollagen framgår att skolan fortlöpande ska arbeta med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. En del i detta arbete är att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Tillsynen visar att utbildningen vid Västerängsskolan utgår från och är inriktad på målen och kunskapskraven i läroplanen. Lärarna har utarbetat lokala pedagogiska planeringar i de olika ämnena. När det gäller kunskapsbedömning saknar dock lärare underlag för att kunna göra en bedömning av varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i läroplanen i alla ämnen som eleven får undervisning i. Denna brist får till följd att omdömena i den skriftliga individuella utvecklingsplanen inte alltid utformats som en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Istället innehåller omdömena i en del fall en beskrivning av vad eleven har gjort, att eleven deltagit och vad eleven ska kunna inom ett ämne. Det görs således inte alltid en bedömning av elevens kunskapsutveckling.

Sammantaget måste rektorn säkerställa att lärarna har underlag för och gör en bedömning av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen de får undervisning i. Vidare måste rektorn se till att den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehåller omdömen som motsvarar författningarnas krav.

Författning

3 kap. 4 § skollagen

10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredaren Josefin Brüde Sundin.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Sofia Lindstrand
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i beslutet grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).